

SO V NAŠI DEŽELI ŠE ŠEGE DOMA?

Področje naloge: ETNOLOGIJA

Vrsta naloge: RAZISKOVALNA NALOGA

Avtor: Maksimilijan Ostrc, 8. a

Mentor: Jože Lango

Osnovna šola Majde Vrhovnik

ZAHVALA

Da je pred nami zaključena raziskovalna naloga, se zahvaljujem vsem, ki ste mi pri delu pomagali, še posebno mentorju Jožetu Langu, ki me je spremljal in spodbujal na poti raziskovanja.

Raziskovalec: Maksimilijan Ostrc

Kazalo vsebine

UVOD	5
NAMENI IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE	6
RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	6
RAZISKOVALNE HIPOTEZE	7
METODE DELA	7
TEORETIČNI DEL NALOGE	8
1. KAJ SO ŠEGE IN KAJ NAVADE?	8
2. LETNE ŠEGE IN PRAZNOVANJA	9
1.1 KURENTOVANJE IN PUSTOVANJE	9
1.2 JURJEVANJE	11
2. KOLEDARSKÉ ŠEGE IN NAVADE	14
2.1 OBIČAJI, POVEZANI Z BOŽIČEM IN NOVIM LETOM	14
2.2 VELIKA NOČ	16
2.3 PRVI MAJ	18
3. DELOVNE IN KMEČKE ŠEGE	19
3.1 MARTINOVANJE IN TRGATEV	19
4. VEROVANJA IN VRAŽE	21
4.1 Vraže, ki prinašajo srečo	21
4.2 Vraže, ki prinašajo nesrečo	22
4.3 Vraže o ljubezni in poroki	22
4.4 Vremenske vraže po letnih časih	23
4.5 Vremenske vraže povezane z meseci	23
4.6 Vremenske vraže povezane z živalmi	24
4.7 Vremenske vraže povezane s soncem, luno in oblaki	24
RAZISKOVALNI DEL NALOGE	25
5. ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	26
6. ZAKLJUČKI IN RAZPRAVA	35
7. VIRI IN LITERATURA	37
7.1 KNJIGE	37
7.2 SPLETNI VIRI	37
8. PRILOGE	39
8.1 ANKETNI VPRAŠALNIK	39
8.2 ZGIBANKA	42

Kazalo slik

Slika 1: Kurenti	10
Slika 2: Kurenti na paradi	11
Slika 3: Jurjevanje	11
Slika 4: Folklor	13
Slika 5: Metanje zelenega Jurija v reko	13
Slika 6: Okrašen Prešernov trg	15
Slika 7: Ognjemet za Silvestrovo	16
Slika 8: Velikonočni pirhi	17
Slika 9: Prvomajski mlaj	18
Slika 10: Trgatev	20
Slika 11: Martinova gos	21

Kazalo tabel

Tabela 1: Katere praznike praznujete?	27
Tabela 2: Ostali zapisani prazniki ali običaji	28
Tabela 3: Tradicionalne slovenske šege	29
Tabela 4: Predlogi anketirancev za večjo prepoznavnost šeg in navad med mladimi	34

Kazalo grafov

Graf 1: Spol anketirancev	25
Graf 2: Razred, ki ga obiskuješ	25
Graf 3: Kako dobro poznaš tradicionalne šege in navade?	26
Graf 4: Razred in poznavanje šeg in navad	26
Graf 5: Ali doma praznujete tradicionalne slovenske praznike?	27
Graf 6: kateri prazniki ali običaji so del slovenske tradicije?	28
Graf 7: Kje si se največ naučil/-a o tradicionalnih šegah in navadah?	29
Graf 8: Ali pri pouku obravnavate slovenske šege in navade?	30
Graf 9: Pri katerih predmetih se učite o šegah in navadah v Sloveniji?	30
Graf 10: Si želiš, da bi se v šoli več učili o tej temi?	31
Graf 11: Kako bi se najraje učil/-a o šegah in navadah v Sloveniji?	31
Graf 12: Ali meniš, da družbena omrežja negativno vplivajo interes mladih za šege in navade?	32
Graf 13: meniš, da je pomembno, da ohranjamo slovenske šege in navade?	33

POVZETEK

Raziskovalna naloga govori o delu naše nesnovne kulturne dediščine – o šegah in navadah ter značilnih slovenskih praznovanjih, povezanih z letom. V tem šolskem letu sem spoznal veliko novega o tradicionalnih običajih v Sloveniji. V teoretičnem delu sem predstavil, katere so najbolj znane šege in navade pri nas, prav tako sem se dotaknil pomena le-teh. V raziskovalnem delu sem z anketnim vprašalnikom spoznal, kako dobro poznajo slovenske šege in navade učenci naše šole. Spoznal sem, da se tradicionalne šege in navade prenašajo iz roda v rod, pogosto pa se mladi odločajo tudi za sodobne, tuje navade, ki jih v preteklosti pri nas še ni bilo. Opozoril sem tudi na vpliv sodobne tehnologije na tradicionalne slovenske šege in navade.

Ker je Slovenija zelo raznolika na področju šeg in navad, je to potrebno skrbno negovati in iskati načine, kako šege in navade predstaviti mlajšim generacijam ter jih spodbuditi k ohranjanju tradicije, da bi naša posebnost nesnovne kulturne dediščine ostala živa še naprej.

Ključne besede: šege, navade, anketa, vraže, raznolikost, raziskava

ABSTRACT

This research project is about a part of our intangible cultural heritage - the customs and traditions and the typical Slovenian festivals associated with the year. During this school year, I have learned a lot about traditional customs in Slovenia. In the theoretical part, I presented the best-known customs and traditions in Slovenia and discussed their significance. In the research part, I used a questionnaire to find out how well the pupils at our school know Slovenian customs and traditions. I learned that traditional customs and habits are passed down from generation to generation, but often young people also choose modern, foreign customs that did not exist in our country in the past. I also pointed out the impact of modern technology on traditional Slovenian customs and habits.

As Slovenia is very diverse in terms of customs and habits, this needs to be carefully nurtured. Ways must be found to introduce younger generations to customs and habits

and encourage them to preserve traditions so that our special intangible cultural heritage remains alive in the future.

Key words: customs, habits, survey, superstition, diversity, research

UVOD

Šege in navade spadajo pod nesnovno kulturno dediščino. Slovenija je zelo raznolika na tem področju, zato se šege in navade lahko razlikujejo. Veliko jih je tudi povezanih z različnimi verovanji in temeljijo na starih zgodbah, ki se prenašajo iz roda v rod. Šege in navade se zelo razlikujejo glede na pokrajine, kjer so se razvile. Slovenija je dežela, bogata s šegami in navadami, ki odražajo zgodovino, kulturno raznolikost in povezanost ljudi z naravo.

Slovenske šege so tesno prepletene z letnimi časi, prazniki in življenjskimi prelomnicami, kar kaže na globoko spoštovanje tradicije in skupnosti. Številne navade so povezane z naravo, saj so Slovenci skozi zgodovino tesno sobivali z okoljem, ki jih obdaja. Običaji, kot so obeleževanje žetve, trgatve ali praznovanja ob prehodih med letnimi časi, so še danes živi in pogosto vključujejo druženje, glasbo in dobro hrano.

Šege in navade so pogosto povezane tudi z družinskim življenjem in prazniki. Na praznike, kot so božič, velika noč in novo leto, se ljudje zbirajo z družinami, pripravijo tradicionalne jedi in obujajo spomine na preteklost. V slovenskih domovih je običajno, da se na posebne dneve ohranjajo tradicije, okraševanje doma, priprava prazničnih obrokov in prepevanje pesmi. Pomemben del slovenskih šeg so tudi praznovanja, povezana z družbenimi dogodki, kot so poroke, rojstva, obletnice in drugi pomembni dogodki v življenju posameznikov in skupnosti.

Šege so v Sloveniji pomemben način izražanja identitete in pripadnosti. Marsikateri običaj se prenaša iz roda v rod in predstavlja dragocen del nacionalne kulturne dediščine. Obenem pa se nekatere navade prilagajajo sodobnemu življenju, kar omogoča, da ostajajo relevantne in žive tudi v današnjem času. Poudarek na skupnosti, sodelovanju in spoštovanju preteklosti je tisto, kar slovenske šege loči od drugih in jim daje poseben značaj. Slovenske šege se izražajo tudi skozi vsakdanje življenje.

Praznovanja in druženja imajo v Sloveniji poseben pomen, saj omogočajo ohranjanje stikov med ljudmi in krepijo občutek pripadnosti. Kultura gostoljubja je močno prisotna, saj Slovenci radi povabijo goste v svoje domove in jih postrežejo z lokalnimi dobrotami. Ta povezanost z ljudmi in naravo daje slovenskim šegam poseben čar, ki ga prepoznajo tako domačini, kot obiskovalci. Na splošno slovenske šege in navade odražajo preplet tradicionalnega in sodobnega, spoštovanje preteklosti ter zavedanje o pomenu skupnosti in narave. Te tradicije niso zgolj del kulturne dediščine, temveč tudi način življenja, ki spodbuja povezanost, spoštovanje in trajnostni odnos do sveta. Skozi nje Slovenci izražamo svojo identiteto in ohranjamo edinstveno vez med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo.

NAMENI IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE

V svoji raziskovalni nalogi sem želel izvedeti ali moji sovrstniki sploh še poznajo različne šege in navade. Zanimalo me je tudi, koliko o njih vedo. Zato sem si pred raziskovanjem zadal naslednja raziskovalna vprašanja, na podlagi teh pa tudi raziskovalne hipoteze.

RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Raziskovalna vprašanja sem razdelil na naslednja področja:

✧ **Vpliv družinskega okolja**

Kako praznovanje tradicionalnih praznikov v družini vpliva na poznavanje šeg in navad?

✧ **Vloga digitalnih medijev**

Kako digitalni mediji in družbena omrežja vplivajo na interes učencev za slovenske šege in navade?

✧ **Splošno poznavanje šeg in navad**

Katere slovenske šege in navade učenci najbolj poznajo?

Ali učenci bolje poznajo sodobne navade ali tradicionalne šege?

✧ **Vloga šolskega izobraževanja**

Kako vključevanje vsebin o šegah in navadah v šolski pouk vpliva na odnos učencev do kulturne dediščine?

Ali interaktivne metode poučevanja (npr. obiski muzejev, delavnice) izboljšajo razumevanje šeg in navad v primerjavi s teoretičnim poukom?

RAZISKOVALNE HIPOTEZE

Na podlagi raziskovalnih vprašanj sem zastavil naslednje raziskovalne hipoteze:

H1: Učenci naše šole bolje poznajo sodobne navade kot tradicionalne slovenske šege.

H2: Učenci, ki doma praznujejo tradicionalne slovenske praznike, bolje poznajo in razumejo šege in navade kot tisti, ki jih ne praznujejo.

H3: Povečana uporaba digitalnih medijev in družbenih omrežij zmanjšuje zanimanje mladih za tradicionalne slovenske šege in navade.

H4: Večja vključenost vsebin o slovenskih šegah in navadah v različne predmete pozitivno vpliva na poznavanje in odnos učencev do ohranjanja kulturne dediščine.

H5: Interaktivne in izkustvene metode poučevanja (npr. obiski muzejev, delavnice, uprizoritve) bolj prispevajo k razumevanju in poznavanju šeg in navad kot običajni pouk.

METODE DELA

Pri svoji raziskovalni nalogi sem uporabil različne metode dela:

- ✧ preučevanje relevantne literature in člankov,
- ✧ anketiranje,
- ✧ primerjava rezultatov ankete in ugotovitve,
- ✧ analiza in predstavitev podatkov, pridobljenih s statistično obdelavo.

Moje delo je potekalo po naslednjem vrstnem redu:

1. Z mentorjem sem se dogovoril za izbrano temo.
2. Zastavil sem si cilj in namen raziskovalne naloge.
3. Postavil sem pet raziskovalnih hipotez.
4. Proučil sem literaturo za izvedbo teoretičnega dela raziskovalne naloge.
5. Oblikoval sem anketni vprašalnik.
6. Pridobljene podatke sem pregledal, analiziral, interpretiral ter jih predstavil z grafi in tabelami.
7. Na osnovi pridobljenih rezultatov sem potrdil ali ovrgel postavljene hipoteze.
8. Na koncu sem zapisal zaključek, v katerem sem podal nekaj predlogov za nadaljnje raziskovanje.

V raziskavi je uporabljena deskriptivna (opisna) metoda raziskovalnega dela. Podatki so pridobljeni s spletnim anketnim vprašalnikom (Priloga). Anketiranje je bilo izvedeno med učenci Osnovne šole Majde Vrhovnik od 3. do 9. razreda. Zastavljeno jim je bilo 16 vprašanj. Vsa vprašanja so zaprtega tipa z možnostjo enega ali več odgovorov. Rezultate ankete sem predstavil v tabeli in z grafi ter opisi ugotovitev.

TEORETIČNI DEL NALOGE

1. KAJ SO ŠEGE IN KAJ NAVADE?

Šege so posebni običaji, ki se v ustaljeni obliki prenašajo iz roda v rod, ob določeni človekovi dejavnosti ali aktivnosti. Običaji, šege in navade so sestavni del družbene kulture. Urejajo odnose med posameznikom in družbo. Navada, šega in običaj so v našem jeziku trije izrazi, ki nam pomenijo v glavnem iste pojme in predstave. Delimo jih v glavnem na življenjske ali družbene, ki spremljajo človekovo življenje in njegovo družino ter pomembne dneve in praznike. Šege so tesno povezane z ljudmi in naravo, so

del kulturne dediščine in imajo simboličen pomen. Navade so del človekovega življenja. To so dejanja, ki jih ponavljamo in so del našega vedenja. Navade se privzgojijo. Praznovanja povezujemo s šegami in navadami, ki so širši pojem od praznovanj, saj označujejo najrazličnejše praznične in vsakdanje oblike človekovega delovanja, verovanja in vedenja. Razlika med šegami in navadami je v tem, da so navade ponavljajoča se in ustaljena dejanja, pravila za življenje in obnašanje ter tako omogočajo vzdrževanje reda v neki skupnosti. Šege pa so nekaj globljega, so oblike medčloveških odnosov, imajo simbolični pomen, saj ljudje ob njih vzpostavljajo med seboj globlje, podedovane, povzete ali na novo izumljene povezave, ki so družbeno priznane. Šege odražajo pogled človeka na svet, v katerem živi. Bistvo šeg in navad ter z njimi povezanih praznovanj je prav gotovo tudi to, da se zelo spreminjajo. Z opuščanjem ritualnosti se šege pogosto spreminjajo v navade, npr. iz drugih okolij prenesene povzemamo v njihovi zunanji podobi – dan zaljubljenih in noč čarovnic. (<https://dekd.zvkds.si/si/gradiva/praznovanja>, Slovar slovenskega knjižnega jezika, www.fran.si).

2. LETNE ŠEGE IN PRAZNOVANJA

1.1 KURENTOVANJE IN PUSTOVANJE

Kurentovanje je eden najpomembnejših in najbolj prepoznavnih slovenskih pustnih običajev, ki se odvija predvsem na Ptuju, najstarejšem slovenskem mestu. Ta praznik je posvečen odganjanju zime in zlih sil ter prinašanju pomladi in rodovitnosti. Kurenti, osrednji liki tega praznovanja, so znani po svojih značilnih opravah iz ovčje kože in maskah z rogovi ter dolgimi jeziki. Kurentovanje sega v čas poganskih obredov, povezanih s čaščenjem narave in njenih ciklov. Kurenti so tradicionalno veljali za čarobna bitja, ki so s svojim plesom in zvonjenjem prinašali srečo in plodnost ter odganjali zimo.

Praznovanje se začne na svečnico, ko kurenti prvič oblečejo svoje oprave in začnejo s pustnim obhodom po vaseh in mestih. Med obhodi obiskujejo domove, kjer prinašajo blagoslov in dobro letino. Obiskovalci jih pogosto pričakajo s prigrizki in pijačo, kar ustvarja prijetno in povezovalno vzdušje. Kurentovanje je znano po svoji energiji in

živahnosti, saj povorke spremljajo glasni zvoki bobnov, harmonik in drugih inštrumentov (Bogataj, 2011).

Slika 1: Kurenti

Vir: <https://www.mladinaptuju.si/kurentovanje-na-ptuju-2024/>

Danes je kurentovanje ohranjeno kot eden največjih pustnih festivalov v Sloveniji in privablja obiskovalce iz vsega sveta. Osrednji dogodek kurentovanja je povorka, kjer se zberejo kurenti in drugi pustni liki. Kurenti s poskakovanjem in glasnim zvonjenjem svojih velikih zvoncev simbolično odganjajo zimo. Kurenti nosijo maske, ki so ročno izdelane in bogato okrašene z rogovi, perjem in pisanimi trakovi, kar poudarja njihovo simbolno moč. So pomemben del slovenske identitete, kar potrjuje tudi uvrstitev njihove tradicije na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine.

Povorka vključuje tudi številne druge maske, kot so medvedi, cigani, hudiči in moderni liki, ki dodajo praznovanju pridih humorja in aktualnosti. Poleg kurentov se na paradah pojavljajo tudi skoromati, cerkniški ter drežniški pustni liki ter cerkljanski laufarji. Ti so najbolj prepoznavni, saj dodajajo raznolikost in bogastvo festivalu. Vsaka skupina ima svoje specifične obrede in maske, ki izvirajo iz različnih slovenskih regij. Te skupine simbolizirajo raznolikost slovenske kulturne dediščine (Slovenska turistična organizacija, 2025).

Festival vključuje tudi razstave, kjer so predstavljeni tradicionalni pustni kostumi in zgodovina kurentov. Otroci se udeležujejo otroških povork, kjer predstavijo svoje maske in sodelujejo v pustnih igrah. Odrasli se pogosto pridružijo zabavam, ki trajajo pozno v noč in uživajo v pustnih dobrotah, krofih, miškah in flancatih. Na voljo so stojnice z lokalnimi izdelki, spominki in kulinaricnimi dobrotami. Med festivalom je mogoče okušati tradicionalne slovenske jedi in pijače, kar obiskovalcem ponuja edinstveno

izkušnjo. Ljudje plešejo na ulicah, oblečeni v pisane kostume, kar ustvarja vzdušje nepozabne zabave. Festival je priložnost za izražanje kreativnosti, saj ljudje ustvarjajo unikatne maske in kostume (N1 Slo, 2025).

Slika 2: Kurenti na paradi

Vir: <https://verynicetravels.com/slovenia/2020/2/14/kurentovanje-festival-in-ptuj>

Ob koncu festivala je pogosto velika slavnost, kjer se kurenti poslovijo od zime z ognjemeti ali simboličnim zažigom zime. To je vrhunec kurentovanja, ki izraža zmago svetlobe nad temo in veselja nad mrazom. Praznovanje se zaključuje z obljubo, da se bodo kurenti naslednje leto vrnili, da znova prinesejo srečo in veselje (<https://kurentovanje.net/>, <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kurentovanje>)

1.2 JURJEVANJE

Jurjevanje je najstarejši folklorni festival v Sloveniji, ki se odvija v Beli krajini, natančneje v Črnomlju. Praznik je posvečen svetemu Juriju, ki velja za zaščitnika pomladi in narave. Njegovo ime simbolizira prihod toplejših dni, rodovitnosti in novega začetka v naravi. Zeleni Jurij je starodavni slovanski mitološki junak, ki prinaša pomlad, srečo in obilje. Obredje ob jurjevem pa poudarja ponovno rast in začetek novega življenjskega kroga. Jurjevanje se ponaša z večstoletno tradicijo, ki vključuje ples, glasbo, oblačilno dediščino in številne običaje.

Slika 3: Jurjevanje

Vir: <https://the-slovenia.com/en/gastronomy/jurjevanje-2019-bela-krajina/>

Festival je znan kot eden najpomembnejših dogodkov v Beli krajini, saj povezuje ljudi iz vseh krajev Slovenije in tujine. Osrednja figura jurjevanja je zeleni Jurij, lik, prekrit z zelenjem, ki simbolizira prebujajočo se naravo. Obredni sprehod zelenega Jurija skozi vasi in mesta je glavni dogodek festivala. Spremljajo ga folklorne skupine, ki pojejo starodavne pesmi in plešejo ljudske plesne. Zeleni Jurij obiskuje domove, kjer ljudem prinaša blagoslov, zdravje in dobro letino. Skozi stoletja je jurjevanje ostalo simbol belokranjske kulturne identitete in povezave z naravo (Zorec, 2021).

Posebno mesto ima belokranjska pogača, ki je zaščitena jed in nepogrešljiv del praznovanja. Poleg pogače obiskovalci uživajo v drugih lokalnih dobrotah, kot so domača vina, med in sir. Ples je osrednji del jurjevanja, saj nastopajo folklorne skupine iz Slovenije in tujine. Plesalci nosijo tradicionalna belokranjska oblačila, okrašena z vezeninami in drugimi značilnimi vzorci. Vsak ples in pesem pripovedujeta zgodbo, povezano z življenjem na podeželju in naravo.

Folklorne predstave potekajo na odprtih prizoriščih, kar poudarja povezanost festivala z naravnim okoljem. Otroci imajo posebno vlogo na jurjevanju, saj sodelujejo v otroških delavnicah, kjer se učijo o tradicijah in običajih, ter imajo svoje folklorne skupine. Na voljo so ustvarjalne dejavnosti, kot so izdelava venčkov iz zelenja, risanje zelenega Jurija in učenje ljudskih pesmi. Mladi udeleženci se lahko preizkusijo tudi v plesu in igranju tradicionalnih instrumentov. Jurjevanje vključuje tudi športne dejavnosti, kot so tekmovanja v kmečkih igrah in pohodi po čudoviti belokranjski pokrajini. Ena izmed pomembnih tradicij jurjevanja je prižiganje kresov, ki simbolizirajo očiščenje in prihod novega življenja. Kresovi so pogosto osrednja točka večernega dogajanja, kjer se ljudje zberejo ob glasbi in plesu. Večeri na jurjevanju so polni veselja, saj obiskovalci uživajo v koncertih, plesnih predstavah in druženju.

Organizirana so predavanja in razprave, kjer strokovnjaki predstavljajo zgodovino in pomen jurjevskih običajev. Poleg turistov se jurjevanja udeležujejo tudi predstavniki folklornih skupin iz tujine, ki delijo svoje tradicije in ustvarjajo mednarodno izmenjavo. Pomemben del festivala je tudi ohranjanje trajnostnih praks, saj organizatorji spodbujajo uporabo naravnih materialov in zmanjšanje odpadkov. Tradicionalni izdelki, kot so ročno izdelani venčki, prti in spominki so na voljo na sejmih, kar spodbuja lokalno obrt.

Slika 4: Folklor

Vir: <https://ric-belakrajina.si/sl/jurjevanje/>

Dogajanje na jurjevanju je zelo raznoliko, saj vključuje tako tradicionalne kot sodobne elemente. Poleg folklornih predstav potekajo tudi moderni glasbeni nastopi, ki privabljajo mlajšo generacijo. Obiskovalci se lahko udeležijo različnih delavnic, od ustvarjalnih do kulinarčnih, kjer se učijo priprave tradicionalnih jedi (Jerman, 2024).

Slika 5: Metanje zelenega Jurija v reko

Vir: <https://www.slovenia-green.si/sl/magazine/kulturna-doizivetja-v-sloveniji/>

Eden izmed vrhuncev Jurjevanja je slavnostni zaključek, kjer se zeleni Jurij simbolično poslovi in obljubi, da se bo vrnil naslednje leto. Zaključni dogodki vključujejo glasbene nastope, ples in podelitev priznanj za sodelujoče skupine. Dogodek se zaključi s priložnostjo za druženje in izmenjavo izkušenj med obiskovalci. Jurjevanje je praznik, ki združuje preteklost, sedanost in prihodnost v edinstveni izkušnji kulture, narave in skupnosti. Je čas, ko ljudje praznujejo življenje, naravo in svojo povezanost z belokranjsko dediščino. S svojo bogato vsebino in čarobno atmosfero Jurjevanje ohranja

svoje mesto kot eden najpomembnejših festivalov v Sloveniji (<https://jurjevanje.si/>, <https://sl.wikipedia.org/wiki/Jurjevanje>).

2. KOLEDARSKE ŠEGE IN NAVADE

2.1 OBIČAJI, POVEZANI Z BOŽIČEM IN NOVIM LETOM

Slovenci imamo bogato tradicijo šeg in navad, povezanih z božičem in novim letom, ki segajo globoko v zgodovino in so prepletene z verskimi, družinskimi ter kulturnimi običaji. Te praznike spremljajo številni obredi, simbolika in posebnosti, ki ohranjajo povezanost med generacijami in izražajo vrednote skupnosti, družine ter vere. Božič, ki se praznuje 25. decembra, je v Sloveniji eden najpomembnejših družinskih praznikov. Običajno se priprave na božič začnejo že v adventnem času. Adventni venec s štirimi svečami simbolizira štiri tedne pred božičem. Vsako nedeljo se prižge nova sveča, kar pomeni pričakovanje in pripravo na prihod Jezusa Kristusa. Venec je pogosto izdelan doma in okrašen z zimzelenimi vejicami, storži, trakovi ter svečami.

V številnih slovenskih domovih je običaj, da se v adventnem času izdeluje tudi božično dekoracijo. Priljubljeno je postavljanje jaslíc, ki predstavljajo rojstvo Jezusa v hlevčku v Betlehemu. Jaslice so lahko ročno izdelane ali kupljene, pogosto pa vključujejo figurice Jožefa, Marije, Jezusa, pastirjev, angelov ter živali. V nekaterih krajih, kot je na primer Brezje, so jaslice postavljene tudi na prostem in predstavljajo kulturni dogodek (Meh, 2014).

Postavljanje božičnega drevesa je ena najbolj priljubljenih navad v Sloveniji. Drevesa so okrašena z okraski, lučkami, trakovi in pogosto zvezdo na vrhu, ki simbolizira betlehemska zvezdo. Ta običaj se je razširil v 19. stoletju in postal stalnica v slovenskih domovih. Na božično drevo se včasih obesijo tudi domače piškote, bombone in sadje.

Slika 6: Okrašen Prešernov trg

Vir: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/ljubljana-na-21-metrov-visoki-smreki-bo-kar-osem-kilometrov-luck/>

Na božični večer se družine zberejo, da bi skupaj preživele čas ob obedu, ki je običajno bogat in svečan. Tradicionalne jedi vključujejo pečeno meso, krompir, zelje, fižol ter potico, ki je nepogrešljiva slovenska praznična sladica. Potica je lahko različnih okusov, najpogostejši pa so orehova, pehtranova in rozinova. Pred obedom se v vernih družinah pogosto zmoli molitev ali prebere božični odlomek iz Svetega pisma. Polnočnica je eden ključnih verskih obredov božičnega časa. Mnoge družine se na božični večer odpravijo v cerkev na polnočno mašo, kjer skupaj z verniki obeležijo Jezusovo rojstvo. Cerkev je običajno okrašena z jaslami, svečami in zimzelenimi vejami.

(https://www.kapitelj.com/novo_leto.html, <https://www.rtv slo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/zakaj-bozic-in-novo-leto-praznujemo-ravno-v-casu-zimskega-solsticija/354392>).

Petje božičnih pesmi, kot je tudi Sveta noč, ustvarja posebno praznično vzdušje. Ob božičnem času je v Sloveniji zelo razširjeno obdarovanje. Darila si izmenjujejo med družinskimi člani, prijatelji in znanci, običajno na božični večer ali božično jutro. V preteklosti so bila darila skromna, kot so orehi, suho sadje ali domači piškoti, danes pa vključujejo tudi sodobnejše predmete. Obdarovanje simbolizira ljubezen, spoštovanje in skrb za bližnje. Poleg božiča Slovenci praznujejo tudi dan svetega Štefana, 26. decembra, ki je namenjen blagoslovu konj. V nekaterih krajih so še danes organizirane procesije in blagoslovi živali.

Priprave na novo leto se začnejo takoj po božiču. Silvestrovo, 31. decembra, je dan, ko Slovenci praznujemo prehod iz starega v novo leto. Običajno se družine ali prijatelji

zberejo na večerji, ki je podobno kot božična svečana in bogata. Pogosto vključuje pečeno meso, klobase, zelje, krompir in različne sladice. Na silvestrovo je običajno, da ljudje pričakajo polnoč z veseljem, petjem, plesom in nazdravljanjem. Ob polnoči je običajen običaj, da se dvignejo kozarci in nazdravi z željami za srečo, zdravje in uspeh v prihajajočem letu. V večjih mestih so organizirani javni dogodki, koncerti in ognjemeti, ki privabljajo številne obiskovalce.

Slika 7: Ognjemet za Silvestrovo

Vir: <https://neurje.si/silvestrovanje-mrzlo-bo-ognjemetom-pa-bo-vreme-naklonjeno/>

Novoletni dan, 1. januar ter 2. januar, sta v Sloveniji državna praznika in je običajno namenjen počitku ter preživljanju časa z družino. Na ta dan se pogosto pošiljajo ali izrekajo novoletne voščilnice in želje. Pomembna navada ob novem letu je tudi sprejemanje novoletnih zaobljub. Mnogi Slovenci si zastavijo cilje, ki jih želijo doseči v novem letu, kot so bolj zdravo življenje, izboljšanje medosebnih odnosov ali učenje novih veščin (Kunaver, 2005, Bogataj, 2011, Zorec, 2021).

2.2 VELIKA NOČ

Velika noč je eden izmed najpomembnejših krščanskih praznikov, ki se praznuje v spomin na Jezusovo vstajenje od mrtvih. Njeno praznovanje sega daleč v zgodovino in ima globoko versko in kulturno simboliko. Izraz velika noč pomeni sveto noč, ko je Jezus vstal od mrtvih. V zgodnjem krščanstvu je bila velika noč edini praznik in se je praznovala s krstom novih vernikov ter evharistijo. Danes jo praznujejo kristjani po vsem svetu, običaji pa se razlikujejo glede na regijo in tradicijo. V cerkvenem letu se velika noč določa kot prva nedelja po prvi pomladni polni luni, kar pomeni, da datum praznika ni stalen in se vsako leto spreminja. Tako lahko pade v čas med 22. marcem in

25. aprilom. Temu prazniku predhaja 40-dnevni post, ki se začne na pepelnično sredo in predstavlja čas priprave, premišljevanja in pokore

(<https://svet24.si/clanek/horoskop/6606811291b96/vse-kar-ste-si-kdajkoli-zeleli-vedeti-o-prazniku-velika-noc>, <https://www.iskreni.net/praznovanje-velike-noci/>).

Velika noč je povezana z mnogimi simboli. Jajce je eden najstarejših simbolov, ki predstavlja novo življenje in vstajenje ter kaplje Jezusove krvi. Kruh in vino simbolizirata evharistijo, hren žeblje, s katerimi je bil Jezus pribit na križ, jagnje pa Jezusa, kot Božje jagnje, ki je bilo darovano za odrešenje sveta. Velikonočna sveča simbolizira Kristusovo luč, ki prinaša upanje in novo življenje.

Slika 8: Velikonočni pirhi

Vir: <https://zgodbe.siol.net/velikonocni-pirhi/>

Z veliko nočjo so povezane tudi številne ljudske šege in navade. Praznik je bil v preteklosti pogosto povezan s pomladanskimi obredi, ki so slavili preporeod narave in začetek nove rodovitne dobe. Tako so mnogi običaji prepleteni s starodavnimi verovanji in simboliko.

Dan po veliki noči, velikonočni ponedeljek, je v Sloveniji dela prost dan. Praznik združuje versko in kulturno dediščino ter simbolizira zmago življenja nad smrtjo, hkrati pa ostaja eden najbolj pomembnih in razširjenih krščanskih praznikov. Njena simbolika se povezuje s prehodom iz smrti v življenje, kar odraža temeljno krščansko sporočilo odrešenja.

Obredi, ki spremljajo veliko noč, so se razvijali skozi stoletja in se še danes izvajajo v različnih krščanskih tradicijah. Vzhodne pravoslavne cerkve praznujejo veliko noč po julijanskem koledarju, kar pomeni, da pogosto pade na drug datum kot v zahodnih

cerkvah. Kljub temu vse krščanske skupnosti priznavajo pomen Jezusovega vstajenja kot temeljnega dogodka v veri. Obredi vključujejo večerne molitve, velikonočno vigilijo in obhajanje evharistije. Velika noč je čas veselja, ko kristjani praznujejo zmago slavje življenja nad smrtjo in moč vere (Kunaver, 2008).

V številnih kulturah se velika noč praznuje s posebnimi jedmi, srečanji družin in različnimi običaji, ki se prenašajo iz generacije v generacijo. V Sloveniji ima posebne korenine v tradicionalnih običajih, kot so blagoslov velikonočnih jedi, procesije in posebne pesmi. Različne regije v Sloveniji imajo svoje značilne velikonočne običaje. Na podeželju je bilo v preteklosti običajno, da so ljudje obiskovali drug drugega in si izmenjevali pirhe. Prav tako so se izvajali različni kmečki običaji, povezani z začetkom pomladi.

Vpliv velike noči na umetnost in kulturo je neizmeren. Velikonočne teme so pogosto upodobljene v sakralni umetnosti, glasbi in literaturi. Barvanje pirhov, izdelava velikonočnih aranžmajev in pisanje velikonočnih pesmi so še danes prisotni v številnih delih sveta. (<https://www.slovenia.info/sl/zgodbe/velikonocni-cas-v-sloveniji>, https://sl.wikipedia.org/wiki/Velika_no%C4%8D).

2.3 PRVI MAJ

Prvi maj, praznik dela, je na Slovenskem globoko zakoreninjen praznik, ki združuje tradicijo, družbeno zavest in veselje. Ta pomemben dan, ki ga obeležujemo 1. maja, simbolizira boj za delavske pravice, solidarnost in enakopravnost. Praznik dela je v Sloveniji tesno povezan z običaji, kot so postavljanje mlaja, kresovanje in številne prireditve, ki spodbujajo občutek skupnosti in medsebojne povezanosti.

Slika 9: Prvomajski mlaj

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Prvomajski_mlaj.jpg

Eden izmed osrednjih običajev prvega maja je postavljanje mlaja, ki predstavlja simbol moči, povezanosti in življenja. Mlaj, visoko okrašeno drevo, pogosto smreka ali bor, se postavlja s skupnimi močmi vaščanov ali članov lokalne skupnosti. Okrašen z zelenjem, pisanimi trakovi in pogosto slovensko zastavo, mlaj ponosno stoji na vidnem mestu, skozi celoten mesec maj (Bogataj, 1998).

Po uspešni postavitvi se pogosto odvije praznovanje z glasbo, plesom in tradicionalnimi jedmi. Večer pred prvim majem pa je čas za kresovanje, starodaven običaj, ki izvira iz poganskih obredov prehoda iz zime v pomlad. Danes kresovanje predstavlja uvod v praznik dela in je priložnost za druženje ob toplem ognju. Po vsej Sloveniji, od mestnih parkov, do podeželskih hribov, se prižigajo kresovi, ki simbolizirajo luč, toplino in upanje. Ljudje se zbirajo ob ognju, kjer uživajo v družbi, poslušajo lokalne glasbenike in pogosto prisluhnejo govorom, ki obeležujejo zgodovinski pomen praznika dela. Praznovanje prvega maja vključuje tudi številne prireditve, pohode in druženja. Praznik se tradicionalno začne z budnico, ko godbe na pihala že v zgodnjih jutranjih urah prebudijo kraje z igranjem pesmi, ki slavijo delo in enotnost. Na trgih in javnih mestih potekajo govori, koncerti in kulturni programi, ki slavijo pomen dela in povezanost med ljudmi.

Prvi maj poudarja pomen delavskih pravic, ki so bile pridobljene skozi dolga leta bojev, in nas spominja na vrednote, kot so pravičnost, spoštovanje dela ter medsebojna povezanost. To ni le dela prost dan, ampak praznik, ki nas opominja na zgodovino in pomen solidarnosti. Slovenci ga praznujemo s ponosom, obujamo spomine na pretekle boje in hkrati zremo v prihodnost (<https://www.rtv slo.si/enostavno/pomembni-dnevi/praznik-dela/578557>, <https://www.mlad.si/zakaj-praznujemo-1-maj/>).

3. DELOVNE IN KMEČKE ŠEGE

3.1 MARTINOVANJE IN TRGATEV

Martinovanje in trgatjev sta nepogrešljiva dela slovenske kulturne dediščine, ki odsevata dolgoletno tradicijo vinogradništva in globoko povezanost ljudi z naravo. Slovenija, dežela številnih vinorodnih pokrajin, kot so Štajerska, Dolenjska, Primorska in Prekmurje, je skozi stoletja razvila posebne običaje, povezane s trgatvijo in

praznovanjem svetega Martina, zavetnika vina. Trgatev, ki običajno poteka v zgodnji jeseni, je vrhunec dela v vinogradih. Ko grozdje doseže optimalno zrelost, se vinogradniki skupaj z družino, prijatelji in sosedi lotijo pobiranja dragocenih jagod.

Slika 10: Trgatev

Vir: <https://www.nasasuperhrana.si/clanek/cas-je-za-trgatev/>

To ni zgolj kmečko delo, temveč tudi priložnost za druženje in veseljačenje. Ob trgatvi pogosto slišimo smeh in pesmi, mize pa se šibijo pod dobrotami, kot so domači kruh, mesnine in sladice. Grozdje, skrbno obrano z vinogradniškimi škarjami, se nato odpelje v klet, kjer se prične proces stiskanja in fermentacije, s čimer se postavi temelj za nastanek vina.

Martinovanje, ki ga praznujemo 11. novembra, simbolično označuje konec tega procesa. Po starih običajih naj bi sveti Martin na ta dan posvetil mošt, da se preobrazi v vino. Praznik je prepleten z verskimi in družabnimi običaji, ki se jih Slovenci z veseljem držimo. Tradicionalno martinovo kosilo vključuje pečeno gos ali raco, rdeče zelje in mlince, jedi, ki simbolizirajo bogato jesensko letino. Osrednja točka praznovanja pa je pokušanje mladega vina ali mošta, ki ga spremlja veselo druženje ob petju ljudskih pesmi. Vinorodne regije po Sloveniji organizirajo številne prireditve ob martinovanju, kjer obiskovalci lahko uživajo v lokalnih vinih, tradicionalni kulinariki in razgibanem kulturnem programu. Največji dogodki pritegnejo množice ljubiteljev vina, ki pridejo iz vseh koncev Slovenije in tujine, da bi okusili lokalne specialitete in spoznali bogato vinogradniško tradicijo.

Slika 11: Martinova gos

Vir: <https://siol.net/trendi/kulinarika/martinova-pojedina-po-receptu-znanega-slovenskega-kuharja-565265>

Praznovanje martinovanja in trgategv odražata globoko zakoreninjeno slovensko identiteto. Vinogradništvo, ki se prenaša iz roda v rod, je pogosto srce številnih družin in simbol truda, vztrajnosti ter ljubezni do zemlje. Slovenska vina so danes cenjena po vsem svetu, njihova kakovost pa je rezultat stoletnih izkušenj in predanosti vinogradnikov. Trgategv in martinovanje sta tako praznika veselja, povezanosti in hvaležnosti za darove narave. Oba dogodka povezana z vinom nosita sporočilo, da je potrebno ceniti plodove dela, ohranjati tradicijo in si vzeti čas za praznovanje. Z vsakim kozarcem vina Slovenci ohranjamo delček svoje zgodovine in izražamo ponos na bogato kulturno dediščino, ki jo delimo z vsemi, ki jo želijo spoznati (Domžalec.si, 2024, Fišer, B., Peršuh, T., Bidovec, M. b. d., Glogovčan Belančič T, 2019).

4. VEROVANJA IN VRAŽE

Veliko slovenskih vraž in pregovorov se navezuje na napovedovanje prihodnosti. Tako se lahko napove kar nekaj stvari tudi srečo in nesrečo. V slovenskem ljudskem izročilu obstaja veliko vrač o sreči in nesreči, ki so jih naši predniki jemali zelo resno. Nekatere od njih so se ohranile do danes. Tukaj je nekaj najbolj znanih:

4.1 Vraže, ki prinašajo srečo

- Štiriperesna deteljica – Če jo najdeš, boš imel srečo.
- Podkev nad vrati – Prinaša srečo in zaščito pred zlimi duhovi.
- Če vidiš pajka zjutraj – Prinaša srečo in bogastvo.
- Če ti ptič prileti v hišo – Pričakuješ dobre novice ali obisk.

- Če srečaš dimnikarja – Primi se za gumb in si nekaj zaželi, želja se bo uresničila.
- Če najdeš kovanec na tleh – Prinaša finančno srečo.
- Če ti levo oko trzne – Prihajajo dobre novice ali sreča.
- Če na novo leto prvi stopiš z desno nogo – Celo leto boš imel srečo.
- Če te srbi desna roka – Dobil boš denar.
- Če na poročni dan dežuje – Zakon bo srečen in bogat.

4.2 Vraže, ki prinašajo nesrečo

- Razbito ogledalo – Prinaša sedem let nesreče.
- Črna mačka, ki ti prečka pot – Prinaša nesrečo.
- Če odpiraš dežnik v hiši – Povzroča nesrečo.
- Če položiš klobuk na posteljo – To prinaša nesrečo ali bolezen.
- Če soliš hrano in jo razsuješ – Prinaša prepir v hiši.
- Če ob petju ponoči žvižgaš – Prikličeš slabe duhove.
- Če se zjutraj prvič pogledaš v razbito ogledalo – Imel boš nesrečen dan.
- Če slediš pogrebni povorki in se obrneš nazaj – Povzročiš nesrečo.
- Če ponoči bereš pri sveči – Prinaša nesrečo in slab vid.
- Če vidiš vrano leteti nad hišo – Prinaša slabe novice ali celo smrt v družini.

4.3 Vraže o ljubezni in poroki

- Če si dekle ponoči pod blazino položi rožmarin – Sanjalo bo o bodočem možu.
- Če na poročni dan pade prstan na tla – Prinaša težave v zakonu.
- Če se pri poročnem obredu ugasne sveča – To pomeni kratko zakonsko zvezo.
- Če se par na poročni dan spotakne – To prinaša nesrečo v zakonu.
- Če nevesta nosi nekaj starega, novega, sposojenega in modrega – Bo srečno poročena.
- Če dekle vidi lastovko prvič v letu in je sama – Ostala bo samska.
- Če par hkrati govori isto besedo – Morata si nekaj zaželeti.
- Če med poroko začne močno pihati – To pomeni nevihtno zvezo.
- Če mladoporočenca ob poroki prestopita prag skupaj – Zakon bo močan.
- Če nevesta vstopi v hišo najprej z desno nogo – Zakon bo srečen.

Veliko je tudi vraž povezanih z vremenom. Vremenske vraže so pomemben del slovenske ljudske dediščine. Čeprav jih danes nadomeščajo sodobne vremenske napovedi, so mnoge še vedno del vsakdanjih pogovorov in opazovanj narave. Veliko teh vraž temelji na stoletnih izkušnjah in podnebnih značilnostih Slovenije. Te vraže se veliko navezujejo na letne čase, posamezne mesece ali celo na živali. Vremenske vraže so bile zelo pomembne v vsakdanjem življenju naših prednikov, predvsem za kmete, ki so bili močno odvisni od vremena in letine. Ti ljudski pregovori in vraže so pogosto temeljili na večstoletnih opazovanjih narave, letnih časov in vedenja živali.

4.4 Vremenske vraže po letnih časih

Pomlad

- Če na Veliko noč dežuje, bo mokro celo poletje.
- Če je na Jurjevo (23. april) lepo vreme, bo dobra letina sadja.

Poletje

- Če je na kresno noč (24. junij) jasno nebo, bo lepa letina pšenice.
- Če je na Jakoba (25. julij) lepo vreme, bo jesen suha.

Jesen

- Če je na sv. Martina (11. november) lepo vreme, bo mila zima.
- Če na vse svete (1. november) sneži, bo dolga zima.

Zima

- Če je na Silvestrovo jasno, bo dobra letina.
- Če na svečnico (2. februar) sije sonce, bo zima še dolga.

4.5 Vremenske vraže povezane z meseci

- Če je januar topel, bo marec hladen in snežen.
- Če avgusta večkrat grmi, bo veliko snega pozimi.

- Če je september suh, bo zima mrzla.

4.6 Vremenske vraže povezane z živalmi

- Če lastovke letajo nizko nad zemljo, bo dež.
- Če so mravlje zelo dejavne in gradijo visoke mravljišče, bo huda zima.
- Če psi jedo travo, bo deževalo.
- Če se žabe selijo proti višini, bo lepo vreme, če pa gredo v nižino, bo dež.

4.7 Vremenske vraže povezane s soncem, luno in oblaki

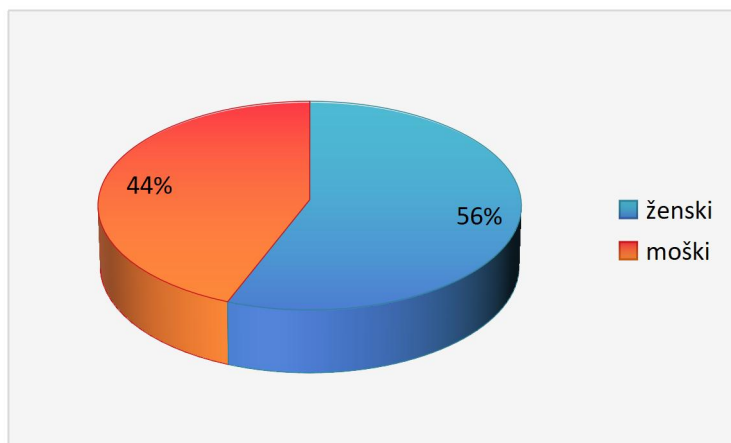
- Če je sončni zahod rdeč, bo naslednji dan lepo vreme.
- Če je jutro zelo megleno, bo čez dan sončno.
- Če okoli lune vidiš svetel krog, bo kmalu dež.

(<https://www.rtv slo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/obicaji-ob-vstopu-v-novo-letod-nosenja-rdecega-spodnjega-perila-do-kartanja/441853>)

RAZISKOVALNI DEL NALOGE

Anketo sem izvajal od 11. 2. 2025 do 25. 2. 2025. Namenjena je bila učencem od 3. do 9. razreda. Anketa je bila sestavljena iz 16 vprašanj. Rešilo jo je 165 učencev in učenk.

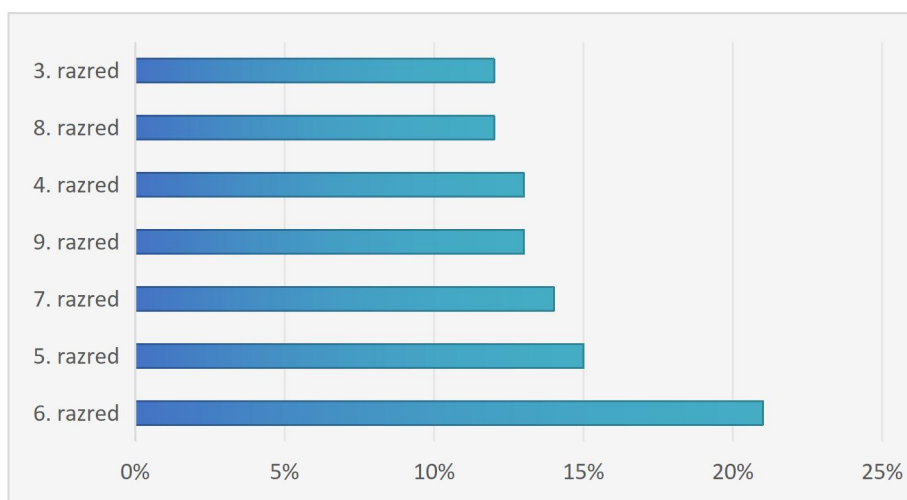
Spol anketirancev

Graf 1: Spol anketirancev

V raziskavi je sodelovalo 56 % učenk in 44 % učencev naše šole.

Razred

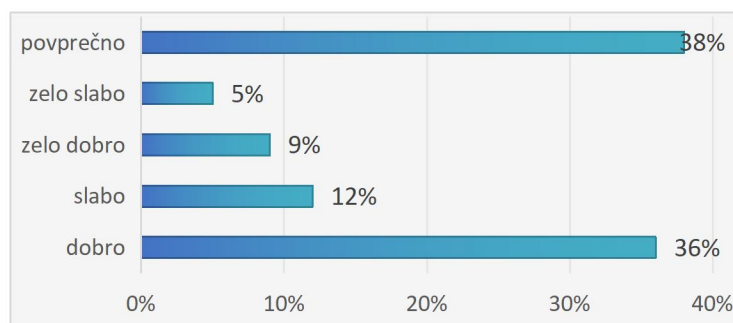
Graf 2: Razred, ki ga obiskuješ

Največ anketirancev je bilo iz 6. razreda, potem iz 5., 7., nato pa s 13 % sledita 9. in 4. razred, na koncu pa z 12 % še 8. in 3. razred.

5. ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

V nadaljevanju predstavljam analizo anketnega vprašalnika, prav tako pa predstavljam potrjene ali ovržene raziskovalne hipoteze.

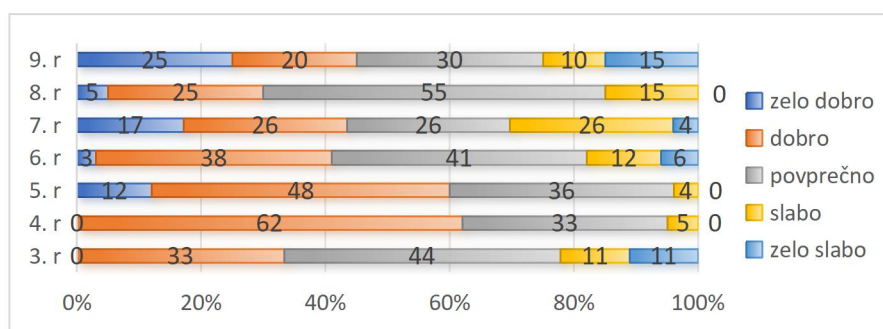
1. Kako dobro poznaš tradicionalne šege in navade?

Graf 3: Kako dobro poznaš tradicionalne šege in navade?

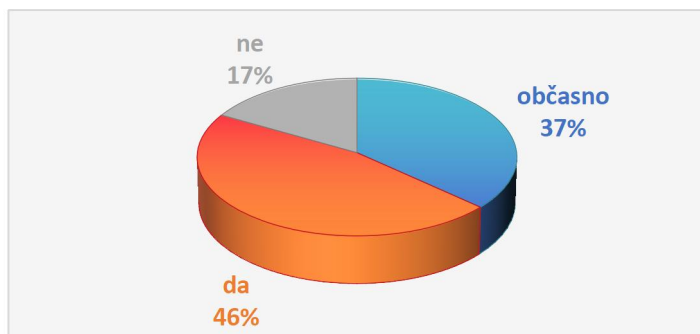
UGOTOVITEV: Na to vprašanje je odgovorilo 162 učencev. 38 % učencev *povprečno* pozna šege in navade, 36 % jih pozna *dobro*. Nekateri menijo, da šege in navade poznajo *slabo* (12 %), *zelo dobro* (9 %) ali *zelo slabo* (5 %).

Zanimalo me je tudi, kako se poznavanje šeg spreminja s starostjo. Svoj odgovor je posredovalo 161 učencev. Po analizi odgovorov na to vprašanje z dvodimenzionalno tabelo kategorialnih spremenljivk (*Razred* in *Kako dobro poznaš tradicionalne slovenske šege in navade*), sem ugotovil, da je delež učencev, ki *zelo dobro* ali *dobro* pozna šege, največji v 4. in 5. razredu, potem pa ta delež rahlo upada. Tako je 12 % anketiranih petošolcev zapisalo, da *zelo dobro* poznajo šege in navade, *dobro* pa šege in navade pozna 62 % anketiranih četrtošolcev in 48 % petošolcev. Menim, da je glavni razlog za te razlike v tem, da se v teh dveh razredih pri pouku veliko učijo o slovenskih pokrajinah in je zato tudi delež učencev, ki *zelo dobro* ali *dobro* pozna šege in navade, večji.

Graf 4: Razred in poznavanje šeg in navad

2. Ali doma praznujete tradicionalne slovenske praznike?

Graf 5: Ali doma praznujete tradicionalne slovenske praznike?

UGOTOVITEV: Na to vprašanje je odgovorilo 163 učencev. Njihov najpogostejši odgovor je bil, da praznike *praznujejo*, 37 % jih praznuje le *občasno* 17 % pa jih *ne praznuje*.

Glede na prvo in drugo vprašanje lahko drugo hipotezo, v kateri sem predpostavil, da učenci, ki doma praznujejo tradicionalne slovenske praznike, bolje poznajo in razumejo šege in navade kot tisti, ki jih ne praznujejo **potrdim**, saj večina učencev praznuje praznike doma ter jih tako tudi pozna.

3. Če DA, katere praznike praznujete?

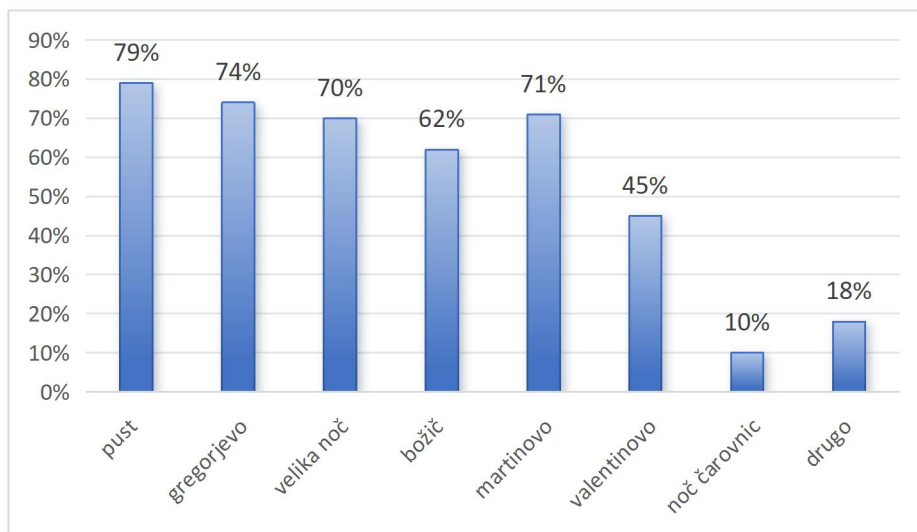
božič
velika noč
pust
martinovo
miklavževanje
praznik dela
novo leto

Tabela 1: Katere praznike praznujete?

To vprašanje je bilo povezano s prejšnjim in sicer, tisti, ki so odgovorili, da praznujejo tradicionalne slovenske praznike, so lahko odgovorili tudi na to vprašanje. Odgovori so bili večinoma enaki, presenetilo pa me je, da je bilo naštetih tudi kar nekaj sodobnih praznikov kot so valentinovo, Prešernov dan, dan reformacije, dan državnosti, tradicionalni slovenski zajtrk ter gregorjevo.

4. Obkroži praznike ali običaje, ki so del slovenske tradicije. (možnih je več odgovorov)

Na to vprašanje je odgovorilo 157 učencev. Pri tem vprašanju sem ponudil tudi odgovora, noč čarovnic in valentinovo. 10 % učencev se je odločilo za običaj noč čarovnic in 45 % za valentinovo. Vsi ostali prazniki, ki so tradicionalni, so bili večinoma enakomerno izbrani.

Graf 6: Kateri prazniki ali običaji so del slovenske tradicije?

Pod drugo so anketiranci napisali:

novo leto
sv. Nikolaj
jurjevanje
praznik dela
dan mrtvih
dan državnosti
dan reformacije
Ne vem

Tabela 2: Ostali zapisani prazniki ali običaji

5. Katere tradicionalne šege poznaš?

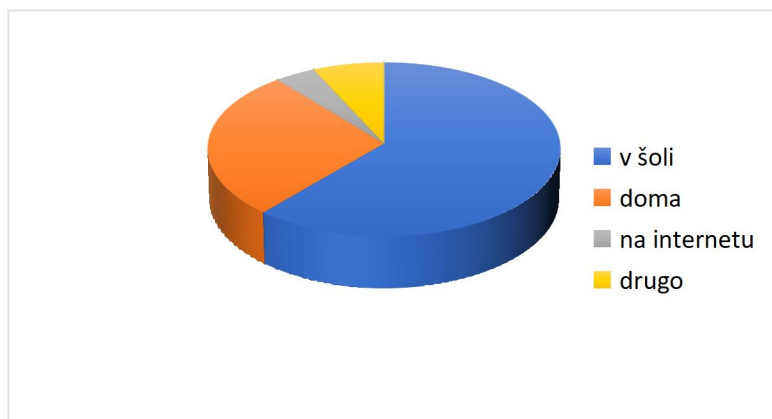
novo leto	Sv. Nikolaj
jurjevanje	1.maj/ postavljanje mlaja
kresovanje	gregorjevo
pust	božič
koledovanje	velika noč
noč čarovnic	valentinovo
martinovanje	rojstni dan
dan spomina na mrtve	Prešernov dan

Tabela 3: Tradicionalne slovenske šege

To so bili najpogostejši odgovori. Med splošnimi tradicionalnimi prazniki se pojavljajo tudi modernejši prazniki ter prazniki, povezani z zgodovino države, oseb itd. Če pogledamo vse odgovore, pa prevladujejo tradicionalne šege in navade ter prazniki.

Glede na odgovore na to vprašanje lahko prvo hipotezo, v kateri sem predpostavil, da učenci bolje poznajo moderne praznike, kot tradicionalne slovenske praznike, **ovržem**.

6. Kje si se največ naučil/a o tradicionalnih šegah in navadah?

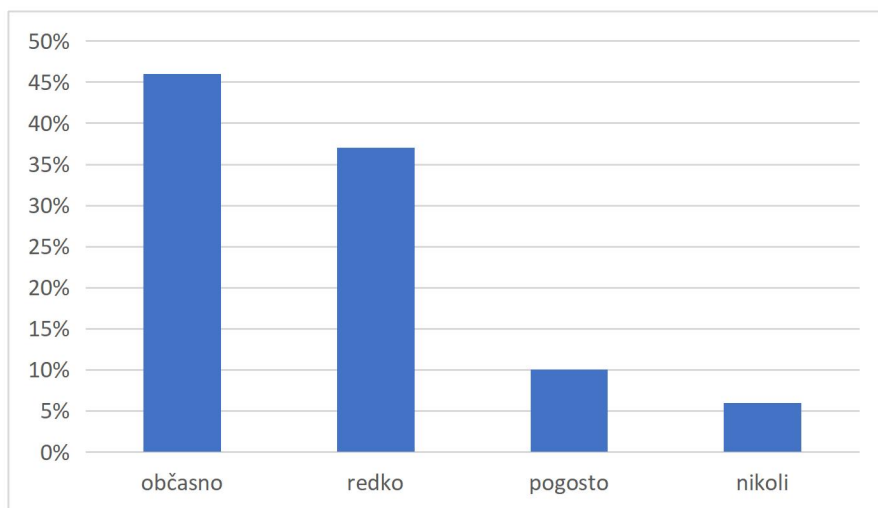

Graf 7: Kje si se največ naučil/-a o tradicionalnih šegah in navadah?

Na to vprašanje je odgovorilo 156 učencev. Največji delež učencev se o šegah in navadah nauči v šoli. 28 % učencev se o tej temi nauči doma, 4 % pa na internetu in družbenih

omrežjih. Pod drugo so bili odgovori dokaj nesmiselni, razen odgovora *na izletih po Sloveniji*.

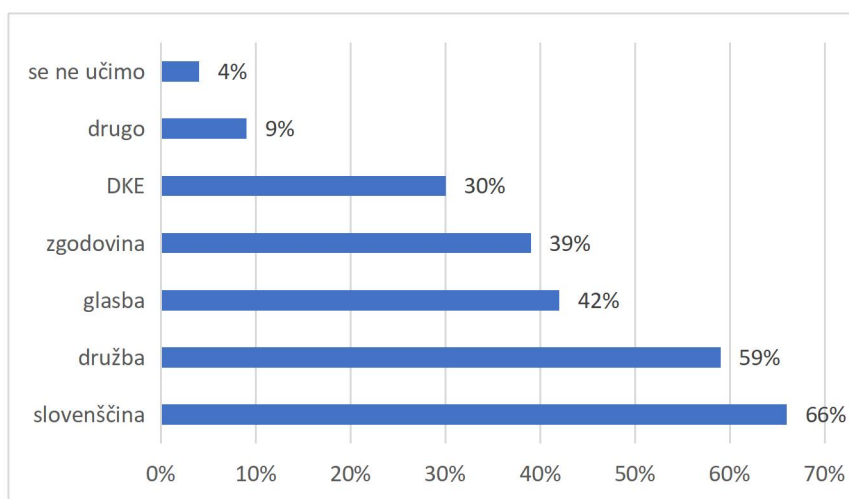
7. Ali v šoli pri pouku obravnavate slovenske šege in navade?

Graf 8: Ali pri pouku obravnavate slovenske šege in navade?

Na to vprašanje je odgovorilo 157 učencev. 46 % jih meni da se o slovenskih šegah in navadah v šoli učijo le *občasno*, 37 % jih meni *redko*, ostali pa *nikoli* ali *pogosto*.

8. Pri katerih predmetih se učiš o šegah in navadah v Sloveniji?

Graf 9: Pri katerih predmetih se učite o šegah in navadah v Sloveniji?

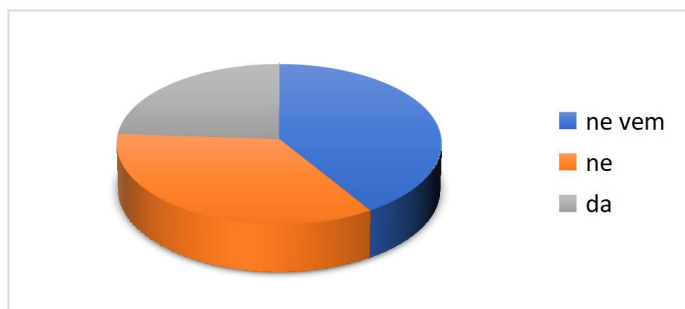
Odgovor na to vprašanje je dalo 158 učencev. Od tega jih največ meni, da se o šegah in navadah lahko učijo pri *slovenščini in družbi*, nato sledita *zgodovina in glasba* z okoli

40 %, sledi pa še *domovinska in državljanska vzgoja in etika*. 4 % učencev meni, da se v šoli o tej temi *ne učimo*. Pod drugo so napisali pri *spoznavanju okolja* in pri *geografiji*.

Glede na raznolikost predmetov, pri katerih se anketiranci učijo o šegah in navadah lahko svojo 4. hipotezo, ki pravi, da večja vključenost vsebin o slovenskih šegah in navadah v različne predmete pozitivno vpliva na poznavanje in odnos učencev do ohranjanja kulturne dediščine, **potrdim**, saj se o tej temi lahko učenci učimo pri različnih predmetih.

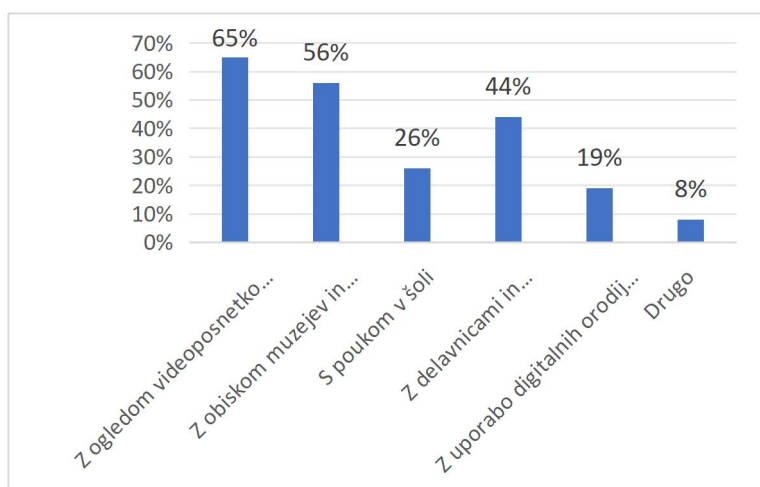
9. Ali si želiš, da bi se v šoli več učili o tej temi?

Na to vprašanje je odgovorilo 157 učencev. Kar nekaj učencev ni čisto prepričanih o tem predlogu, 35% se jih s tem ne strinja, 24% pa si to želi.

Graf 10: Si želiš, da bi se v šoli več učili o tej temi?

10. Kako bi se najraje učil/a o šegah in navadah v Sloveniji? (možnih je več odgovorov)

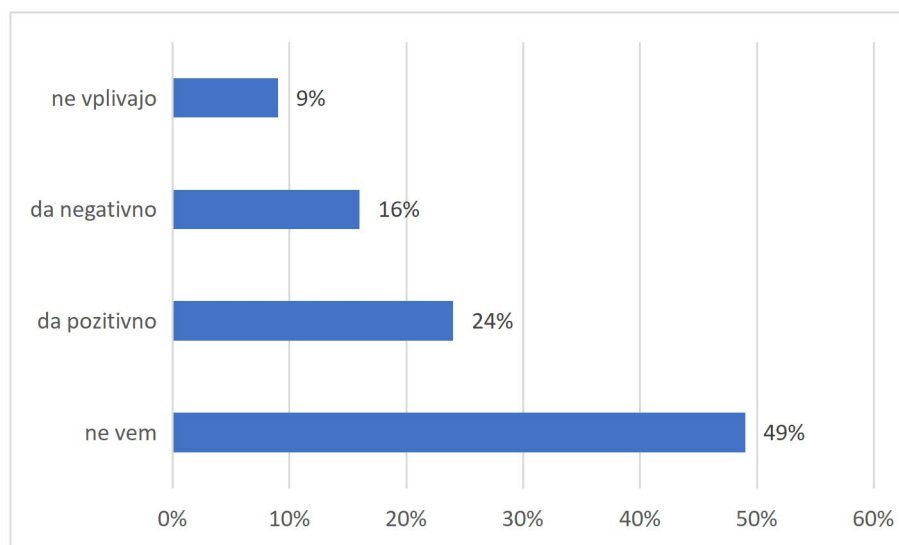

Graf 11: Kako bi se najraje učil/-a o šegah in navadah v Sloveniji?

Na to vprašanje je odgovorilo 156 učencev. Kar 65 % učencev si želi učiti o šegah in navadah preko video vsebin, 56 % pa z obiski muzejev in razstav. 44 % učencev si želi šege in navade spoznavati prek delavnic in uprizoritev. Pouk v šoli je pričakovano v manjšem deležu, z digitalnimi orodji in aplikacijami pa si želi delati le 19 % učencev. Pod drugo so učenci napisali, da si želijo nekatere od praznikov v živo ogledati ter se igrati igre in kvize na to temo.

Glede na odgovore 10 vprašanja lahko **potrdim** 5 hipotezo, ki pravi, da, interaktivne in izkustvene metode poučevanja (npr. obiski muzejev, delavnice, uprizoritve) bolj prispevajo k razumevanju in poznavanju šeg in navad kot običajni pouk, saj se za njih tudi kaže večja zanimanje in se s tem spodbuja učenje o šegah in navadah.

11. Ali meniš, da družbena omrežja in digitalni mediji vplivajo na prepoznavnost šeg in navad med mladimi?

Graf 12: Ali meniš, da družbena omrežja negativno vplivajo interes mladih za šege in navade?

Na to vprašanje je odgovorilo 154 anketirancev. Skoraj 50 % vseh ni povsem prepričanih na vpliv spleta in družbenih omrežij. Kar nekaj jih meni, da vplivajo pozitivno, malo manj pa, da vplivajo negativno.

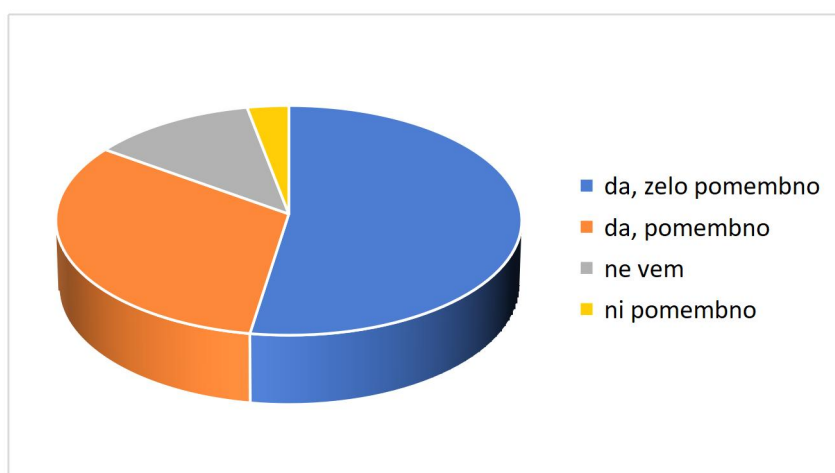
Glede na odgovore na 11., 9., in 6. vprašanje lahko 3 hipotezo, ki pravi, da povečana uporaba digitalnih medijev in družbenih omrežij zmanjšuje zanimanje mladih za tradicionalne slovenske šege in navade **delno potrdim**, saj se je pri 6. vprašanju najmanj anketirancev naučilo o šegah in navadah na spletu. Pri 9. vprašanju se veliko

učencev ali učenk ne želi učiti več o šegah in navadah. Glede na odgovore na 11. vprašanje veliko učencev meni, da splet in digitalna omrežja pozitivno vplivajo na prepoznavnost šeg in navad v Sloveniji.

12. Razloži svoj odgovor.

Pod razlago za njihov odgovor so tudi učenci napisali, da se o tem ne govori veliko na spletu in da je vse več lažnih informacij, vseeno pa se lahko učimo o praznikih, šegah in navadah tudi prek spleta.

13. Meniš, da je pomembno, da ohranjamo slovenske šege in navade?

Graf 13: meniš, da je pomembno, da ohranjamo slovenske šege in navade?

Na to vprašanje je odgovorilo 154 učencev, od tega jih malo več kot polovica meni, da je ohranjanje tradicionalnih šeg in navad zelo pomembno, skupaj s pomembnim tvorita kar 85 % vseh odgovorov.

14. Kaj bi po tvojem mnenju lahko naredili, da bi bile slovenske šege in navade med mladimi bolj poznane?

Bi se o tem na zabaven način učili v šoli.	Da bi na družabnih omrežjih objavili video posnetke o običajih.
Imeli bi informativne dneve na to temo.	Da bi imeli v muzejih predavanja.
V živo bi hodili na dogodke.	Da bi gledali filme s poučno vsebino o teh praznikih.
Da bi imeli več muzejev in galerij na to temo	Da bi na spletu objavili interaktivne vsebine, tudi v obliki videoposnetkov ali filmov.
Izobešanje plakatov.	Imeli bi tržnice s tradicionalnimi nošami, ipd.
Tabori in delavnice na to temo.	Imeli bi teden pouka o tej temi.

Tabela 4: Predlogi anketirancev za večjo prepoznavnost šeg in navad med mladimi

6. ZAKLJUČKI IN RAZPRAVA

Po analizi literature sem pripravil anketni vprašalnik. Vanj sem vključil pomembna področja, ki sem jih spoznal v teoriji. Ker so šege in navade najpomembnejši del slovenske nesnovne kulturne dediščine, sem predvideval, da jih vsi anketiranci poznajo in spoštujejo ter jih poskušajo ohranjati. Anketni vprašalnik je rešilo 165 učencev in učenek naše šole od 3. do 9. razreda. Ugotovil sem naslednje:

- Glede na postavljene hipoteze sem želel raziskati, če učenci naše šole poznajo šege in navade. Te so dobro poznane, vendar zanje večina učencev nima posebnega zanimanja. Z odgovori na prvo vprašanje sem ugotovil, da anketiranci dobro ali povrpečno poznajo šege in navade, le manjši delež vprašanih jih pozna slabo ali zelo dobro.
- Tradicionalne šege in navade se prenašajo iz roda v rod že zelo dolgo, a mladi radi posegajo tudi po novejših šegah in praznikih, še posebej po tujih. Pri petem vprašanju se med splošnimi tradicionalnimi prazniki pojavljajo tudi modernejši prazniki ter prazniki, ki so povezani z zgodovino države, s prazniki v spomin pomembnih slovenskih oseb, itd. Če analiziramo vse odgovore, prevladujejo tradicionalne šege in navade ter prazniki. Glede na odgovore na to vprašanje lahko prvo hipotezo, v kateri sem predpostavljal, da učenci bolje poznajo moderne praznike kot tradicionalne slovenske praznike, **ovržem**.
- Poznavanja šeg in navad je pogosto odvisno od odnosa, ki jih imajo do njih starši. Večina ljudi doma z družino praznuje tradicionalne praznike in otroci se z vsakim letom naučijo nekaj novega, zato lahko, glede na odgovore na prvo in drugo vprašanje v anketi, svojo drugo hipotezo **potrdim**. Velika večina vprašanih tradicionalne praznike praznuje, večina jih pozna dobro ali povprečno, nekateri celo odlično.
- Veliko pri spoznavanju novega pomenijo tudi digitalne naprave, zato me je v raziskovalnem delu zanimalo, kakšen je vpliv medijev in družbenih omrežij na poznavanje šeg in navad. Tako sem si za tretjo hipotezo zastavil kar nekaj vprašanj, in sicer enajsto, deveto in šesto. Odgovori na ta tri vprašanja so pokazali, da svoje tretje hipoteze **ne morem ne potrditi, ne ovržem**. Z odgovori na 6.

vprašanje sem ugotovil, da je preko spleta šege in navade spoznalo najmanj vprašanih. Pri 9. vprašanju se veliko učencev ali učenk ne želi več učiti o šegah in navadah. Odgovori na 11. vprašanje pa kažejo, da velik delež vprašanih meni, da splet in digitalna omrežja pozitivno vplivajo na prepoznavnost šeg in navad v Sloveniji.

- Veliko se o šegah in navadah naučimo v šoli in temu sem tako posvetil zadnji dve hipotezi. Tako lahko obe hipotezi **potrdim**. V četrti hipotezi sem predpostavil, da bo večja vključenost vsebin o slovenskih šegah in navadah v različne predmete, pozitivno vplivala na poznavanje in odnos učencev do ohranjanja kulturne dediščine. V peti hipotezi pa sem predpostavil, da interaktivne in izkustvene metode poučevanja (npr. obiski muzejev, delavnice, uprizoritve) prispevajo k boljšemu razumevanju in poznavanju šeg in navad kot običajni pouk, saj je za mlade ključnega pomena interaktiven pouk, ki vključuje sodobne načine in dejavnosti pri različnih predmetih.

Ker je Slovenija zelo raznolika na področju šeg in navad je potrebno to skrbno negovati in iskati načine, kako šege in navade predstaviti mlajšim generacijam ter ugotoviti, če jih to sploh zanima, da bodo to lahko čez nekaj let počeli tudi sami in naša posebnost nesnovne kulturne dediščine, ne bi tako nikoli izginila.

7. VIRI IN LITERATURA

7.1 KNJIGE

Bogataj, J. (1998). *Smo kaj šegavi?* Ljubljana: Mladinska knjiga.

Bogataj, J. (2011). *Slovenija praznuje*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Kunaver, D., Lipovšek, B. (2005). *Slovenske šege ob božiču in novem letu*, Ljubljana: Mladinska knjiga.

Kunaver, D., Lipovšek, B. (2008). *Slovenske velikonočne šege in navade*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Zorec, M. (2021): *Slovenske šege in navade skozi leto, 2021*, Mladinska knjiga.

7.2 SPLETNI VIRI

Domžalec.si (2024). *Martinovanje: praznik vina, tradicije in veselja*. Dostopno na:

<https://domzalec.si/kultura/obicaji/martinovanje-praznik-vina-tradicije-in-veselja/>.

(Pridobljeno: 25. 1. 2025)

Glogovčan Belančič, T. (2019). *Martinovo - praznik vina*. Dostopno na:

<https://slovenia.si/sl/umetnost-in-kulturna-dediscina/martinovo-praznik-vina>.

(Pridobljeno: 26. 1. 2025)

Iskreni.net (2009). Praznovanje velike noči. Dostopno na:

<https://www.iskreni.net/praznovanje-velike-noci/>, (Pridobljeno: 26. 1. 2025)

Jerman, U. (2024). *Jurjevanje v Beli krajini, najstarejši slovenski folklorni festival*.

Dostopno na: <https://www.belakrajina.si/sl/blog/jurjevanje-v-beli-krajini-najstarejsi-slovenski-folklorni-festival/>. (Pridobljeno: 22. 1. 2025)

Jurjevanje. (b. d). Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Jurjevanje>. (Pridobljeno: 22. 1. 2025)

K. K. (2017). *Običaji ob vstopu v novo leto: od nošenja rdečega spodnjega perila do kartanja*.

Dostopno na: <https://www.rtvsl.si/zabava-in-slog/zanimivosti/obicaji-ob-vstopu-v-novo-leto-od-nosenja-rdecega-spodnjega-perila-do-kartanja/441853>.

(Pridobljeno: 27. 1. 2025)

Kralj, N. (2024). *Vse, kar ste si kdaj koli želeli vedeti o prazniku velika noč*. Dostopno na:

<https://svet24.si/clanek/horoskop/6606811291b96/vse-kar-ste-si-kdajkoli-zeleli-vedeti-o-prazniku-velika-noc>, (Pridobljeno: 26. 1. 2025)

Kurentovanje. (b. d). Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kurentovanje>. (Pridobljeno: 23. 1. 2025)

Meh, N. (2014). *Zakaj božič in novo leto praznujemo ravno v času zimskega solsticija?* Dostopno na: <https://www.rtv slo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/zakaj-bozic-in-novo-leto-praznujemo-ravno-v-casu-zimskega-solsticija/354392>. (Pridobljeno: 27. 1. 2025)

Mlad.si (2019). *Zakaj praznujemo 1. maj?* Dostopno na: <https://www.mlad.si/zakaj-praznujemo-1-maj/>. (Pridobljeno: 24. 1. 2025)

N1 Slo (2025). *Kurentovanje*. Dostopno na: <https://n1info.si/tag/kurentovanje/>. (Pridobljeno: 23. 1. 2025)

RTV SLO (2024). *Praznik dela*. Dostopno na: <https://www.rtv slo.si/enostavno/pomembni-dnevi/praznik-dela/578557>. (Pridobljeno: 24. 1. 2025)

Slovenska turistična organizacija (2025). *Kurentovanje, največji pustni karneval v Sloveniji*. Dostopno na: <https://www.slovenia.info/sl/zgodbe/kurentovanje-najvecji-pustni-karneval-v-sloveniji>. (Pridobljeno: 23. 1. 2025)

Slovenska turistična organizacija (b. d). *Velikonočni čas v Sloveniji*. Dostopno na: <https://www.slovenia.info/sl/zgodbe/velikonocni-cas-v-sloveniji>. (Pridobljeno: 26. 1. 2025)

Slovar slovenskega knjižnega jezika, elektronska objava (2014). *Šega*. Dostopno na: <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=%C5%A1ega>. (Pridobljeno: 12. 1. 2025)

Stolnica Ljubljana (b. d.). *Novo leto*. Dostopno na: https://www.kapitelj.com/novo_leto.html. (Pridobljeno: 27. 1. 2025)

T. K. B. (2023). *Slovenski novoletni običaji: praznični kruh, metanje kovancev v vodnjake in vraže*. Dostopno na: <https://www.rtv slo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/slovenski-novoletni-obicaji-praznicni-kruh-metanje-kovancev-v-vodnjake-in-vraze/652844>. (Pridobljeno: 27. 1. 2025)

Wikipedia (2025). *Praznik dela*. Dostopno na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Praznik_dela. (Pridobljeno: 24. 1. 2025)

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (b. d.). *Zakaj se je praznovalo v preteklosti?* Dostopno na: <https://dekd.zvkds.si/si/gradiva/praznovanja>. (Pridobljeno: 27. 1. 2025)

8. PRILOGE

8.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

Sem Makismilijan Ostrc, učenec 8. a razreda naše šole. Pripravljam raziskovalno nalogo, povezano s poznavanjem slovenskih šeg in navad. Anketa je anonimna. Pri vsakem vprašanju obkroži ustrezen odgovor ali dopiši svoje mnenje. Pridobljeni podatki bodo uporabljeni le v raziskovalne namene.

1. Kako dobro poznaš tradicionalne slovenske šege in navade?

- ✧ Zelo dobro
- ✧ Dobro
- ✧ Povprečno
- ✧ Slabo
- ✧ Zelo slabo

2. Ali doma praznujete tradicionalne slovenske praznike?

- ✧ Da
- ✧ Ne
- ✧ Občasno

3. Če DA, kateri praznik najpogosteje praznujete.

4. Označi praznike ali običaje, za katere veš, da so del slovenske tradicije.

Možnih je več odgovorov

- ✧ pust
- ✧ martinovo
- ✧ noč čarovnic
- ✧ božič
- ✧ velika noč
- ✧ gregorjevo
- ✧ valentinovo
- ✧ Drugo: _____

5. Katere tradicionalne slovenske šege poznaš? (Naštej vsaj eno)

6. Kje si se največ naučil/-a o slovenskih šegah in navadah?

- ✧ doma
- ✧ v šoli
- ✧ na spletu in družbenih omrežjih
- ✧ Drugo: _____

7. Ali v šoli pri pouku obravnavate slovenske šege in navade?

- ✧ pogosto
- ✧ občasno
- ✧ redko
- ✧ nikoli

8. Pri katerih predmetih se lahko učiš o slovenskih šegah in navadah?

Možnih je več odgovorov

- ✧ pri slovenščini
- ✧ pri zgodovini
- ✧ pri družbi
- ✧ pri državljanski vzgoji in etiki
- ✧ pri glasbeni umetnosti
- ✧ o tem se ne učimo
- ✧ Drugo:

9. Bi si v šoli želel/-a več pouka o slovenskih šegah in navadah?

- ✧ Da
- ✧ Ne
- ✧ Ne vem

10. Kako bi se najraje učil/-a o slovenskih šegah in navadah?

Možnih je več odgovorov

- ✧ z ogledom videoposnetkov ali filmov
- ✧ z obiskom muzejev in razstav
- ✧ s poukom v šoli
- ✧ z delavnicami in uprizoritvami
- ✧ z uporabo digitalnih orodij in aplikacij

✧ Drugo:

11. Ali meniš, da digitalni mediji in družabna omrežja vplivajo na prepoznavnost slovenskih šeg in navad?

- ✧ Da, pozitivno
- ✧ Da, negativno
- ✧ Ne vplivajo
- ✧ Ne vem

12. Zakaj tako meniš?

13. Meniš, da je pomembno, da ohranjamo slovenske šege in navade?

- ✧ Da, zelo pomembno
- ✧ Da, pomembno
- ✧ Ne vem
- ✧ Ni pomembno
- ✧ Drugo:

14. Kaj bi po tvojem mnenju lahko naredili, da bi mladi bolje poznali slovenske šege in navade?

Spol

- ✧ Moški
- ✧ Ženski

Razred

- ✧ 3. r
- ✧ 4. r
- ✧ 5. r
- ✧ 6. r
- ✧ 7. r
- ✧ 8. r
- ✧ 9. r

Hvala za tvoj čas in odgovore.

8. 2 ZGIBANKA

Nalogo sem opremil tudi s posebno zgibanko, v kateri sem predstavil nekatere slovenske šege in navade. Z njo sem želel tudi svojim vrstnikom predstaviti šege in jih spodbuditi k raziskovanju tega zanimivega področja.

Originalna zgibanka je na spodnji povezavi:

https://drive.google.com/file/d/13m0U-ik7WGTmi3LY_Pdku1x0lEo0ALzM/view?usp=sharing

Prav tako pa je na razpolago tudi koda QR, s katero se lahko povežete z zgibanko.

Skeniraj me!

ŠEGE IN NAVADE PO SLOVENIJI

ŠEGE IN NAVADE OB PRAZNIKIH V SLOVENIJI

Slika 1: Martinova gos

Pripravil: Maksimilijan Ostrc

Datum: 15. 2. 2025

ŠEGE IN NAVADE PO SLOVENIJI

PUST-KURENTOVANJE

Slika 2: Kurentovanje

Pustni čas predstavlja most med zimo in pomladjo. Datum pusta se letno spreminja glede na datum velike noči. Za pusta se danes oblečemo v različne kostume in maskare. Slovenci pa imamo tudi tradicionalne maske: ptujske kurente, cerkljanske laufarje in cerkniške čaravnice. Največja pustna karnevala se odvijata na Ptuju in v Cerknici. Ponekod pustne maske obiskujejo domačine, odganjajo zle duhove in prinašajo veselje in smeh. Za pusta so značilni krofi.

ŠEGE IN NAVADE PO SLOVENIJI

JURJEVANJE/JURJEVO

Jurjevanje je folklorni običaj, ob tradicionalnem slovenskem prazniku pomladi, jurjevem. Prirejajo ga že od leta 1964 v Črnomlju v Beli krajini.

Slika 3: Zeleni Jurij

Na jurjevo, ki ga praznujemo 24. aprila enega od moških, oblečejo v brezove veje in ga poimenujejo zeleni Jurij. Ta hodi od hiše do hiše in na vrata zatika vejice, ki vasem in družinam prinaša srečo in zagotovilo, da bo v tem letu dobra letina.

ŠEGE IN NAVADE PO SLOVENIJI

NOVO LETO IN BOŽIČ

Božič praznujemo 25. decembra in obeležuje rojstvo Jezusa Kristusa.

Slika 4: Božična okrasitev

V tem času ljudje krasijo domove z lučkami, jelko in jasicami. Novo leto praznujemo 1. januarja. Ob polnoči nebo razsvetlijo ognjemeti in ljudje si voščijo srečno novo leto. Mnogi si v tem času zastavijo novoletne zaobljube. Tudi za novo leto je značilno druženje z družino in prijatelji.

ŠEGE IN NAVADE PO SLOVENIJI

PRVI MAJ

Prvi maj je mednarodni praznik dela. To je praznik, ki je posvečen delavskim pravicam in dosežkom delavskega gibanja. Tradicionalno se že na predvečer praznika kurijo kresovi in postavljajo mlaji. Pogoste so tudi budnice, ko godbe na pihala zgodaj zjutraj zaigrajo in s tem povabijo ljudi k druženju in praznovanju. Na prvomajskih prireditvah so posebni govori, posvečeni delavskim pravicam. Pomemben simbol prvega maja je rdeč nagelj. Ljudje izobesijo slovensko zastavo kot simbol solidarnosti.

Slika 5: Prvomajski mlaj

ŠEGE IN NAVADE PO SLOVENIJI

TRGATEV IN MARTINOVANJE

Trgatev poteka konec septembra ali v začetku oktobra, ko dozori grozdje. Vinogradniki ročno obirajo grozdje ter ga predelajo. Trgatev je družabni dogodek, poln veselja, petja in domače hrane. Po trgatvi sledi martinovanje, 11. novembra na god sv. Martina. Takrat po ljudskem izročilu mošt postane vino. Za martinovo se tako pije novo vino in nazdravlja dobri letini, manjkati pa ne smejo pečena gos, mlinci in rdeče zelje.

Slika 6: Trgatev

Slikovni viri:

- Trgatev: <https://www.nasasuperhrana.si/clanek/cas-je-za-trgatev/>
- Martinova gos: <https://okurnoje/triki-in-nasveti/nasveti-za-pako-martinove-gosi-ali-race.html>
- Kurentovanje: <https://www.lokalec.si/video-kurentovanje-na-ptuju-se-zacenja-3-februarja-in-prinasa-ker-nekaj-novosti/>
- Jurjevanje: <https://majaarhitect.wordpress.com/jurjevanje/>
- Okrašena Ljubljana: <https://www.visitljubljana.com/si/obiskovalci/znamenitosti-in-aktivnosti/izpostavljeno/praznici-december-v-ljubljani/ljubljana-v-soju-praznicnih-luck/>
- Prvomajski mlaj: https://sl.wikipedia.org/wiki/Maj_%28drevce%29

